PWYLLGOR	**CYNGOR**
DYDDIAD	**3ydd Mai 2018**
TEITL	**Diwygio'r Cyfansoddiad**
CYFLWYNYDD	**Cynghorydd Seimon Glyn – Cadeirydd Pwyllgor Craffu Cymunedau**
AELOD CABINET	**Cynghorydd Dafydd Meurig – Aelod Cabinet Amgylchedd**
PWRPAS	**Gweithredu argymhellion y Pwyllgor Craffu Cymunedau o ran addasu Cynllun Diprwy Cynllunio**
ARGYMHELLIAD	**Mabwysiadu'r addasiadau i'r Cynllun Dirprwyo Cynllunio Adran 13 Atodiad 3 Rhan 11 Pennaeth Rheoleiddio yn unol â'r hyn a nodir yn Atodiad 1 o'r adroddiad.**
AWDUR	**Iwan Evans, Swyddog Monitro**

Cefndir

1 Mae'r adroddiad yma yn cynnwys argymhellion ar gyfer diwygio elfen benodol o'r Cyfansoddiad, sef Cynllun Dirprwyo Cynllunio. Mae'r addasiadau penodol i'w gweld yn Atodiad 1

2 Ym mis Mawrth 2017 cwblhawyd ymchwiliad Craffu Cymunedau ynglŷn â'r maes Cynllunio. Un o'r meysydd oedd dan ystyriaeth oedd nifer o geisiadau cynllunio oedd yn dod ger bron y Pwyllgor Cynllunio. Canfyddiad yr ymchwiliad oedd bod y nifer o geisiadau oedd ger bron y Pwyllgor yn uchel ac felly bod angen ystyried addasu'r Cynllun Dirprwyo Cynllunio. Roedd hyn yn argymhelliad ffurfiol gan y Pwyllgor Craffu Cymunedau. Ymgynghorwyd yn anffurfiol gydag aelodau o'r Pwyllgor Cynllunio hefyd ym mis Tachwedd ar y darpar addasiadau. Roedd cefnogaeth i'r awgrymiadau mewn egwyddor.

3 Ymgynghorwyd ymhellach gyda'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ar yr 22ain Chwefror 2018 ynglŷn â geiriad y Cynllun dirprwyo newydd, a phenderfynwyd derbyn yr addasiadau**.** Mae'r adroddiad Pwyllgor Craffu i'w weld yn Atodiad 2, ac mae hwn yn nodi'r cefndir yn ei gyfanrwydd. Nodir manteision a buddion addasu'r Cynllun Dirprwyo a ystyriwyd o fewn rhan 7.2 o'r adroddiad Craffu. Y rhain yw'r ceisiadu sydd rhaid dod gerbron y Pwyllgor Cynllunio.

https://democratiaeth.cyngor.gwynedd.gov.uk/documents/s16060/Planning%20Delegation%20Plan.pdf?LLL=1

Adran 13 Atodiad 3 Rhan 11 Pennaeth Amgylchedd

4 Mae'r newidiadau arfaethedig i'w gweld yn benodol yn Atodiad 1. Mae nifer o'r newidiadau ynglŷn â sicrhau cysondeb a thacluso materion technegol. Mae'r newidiadau i'w crynhoi fel a ganlyn:

4.1 Mae rhif 2 yn ymdrin â cheisiadau cynllunio a gwrthwynebiadau gan Aelodau Etholedig neu staff Gwasanaeth Cynllunio. Mae hyn yn creu sicrwydd er mwyn ymdrin â materion yn dryloyw, a bod unrhyw geisiadau o'r math yn cael eu delio yn gyhoeddus gan y Pwyllgor. Mae rhif 3 yn ymdrin gyda sefyllfa gyffelyb o ran perthnasau agos.

4.2 Rhif 5 - wedi ei ddileu gan fod rhannau eraill o'r cynllun yn gallu ymdrin â cheisiadau o'r math yma.

4.3 Rhif 6 - Ar hyn o bryd mae trothwy o 3 gwrthwynebiad i gais gynllunio yn groes i argymhelliad swyddog yn golygu y bydd mater yn mynd ger bron Pwyllgor Cynllunio. Golygai fod derbyn unrhyw dri eitem o ohebiaeth yn rhoi'r eitem ar raglen y Pwyllgor heb unrhyw gyd-destyn. Ar sail y wybodaeth a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Craffu yn yr ymchwiliad yn 2017, roedd y Pwyllgor Craffu yn gefnogol i beidio cael trothwy ar gyfer nifer o ohebiaeth. Mae disgresiwn yr Aelod lleol i alw cais ger bron y Pwyllgor yn parhau (Rhif 1) a hefyd mae gan y Pennaeth y disgresiwn i alw ceisiadau i'r Pwyllgor fel bod yn ystyried yn briodol (Rhif 7).

4.4 Rhif 9 - Ni ystyrir fod angen gwahaniaethu rhwng datblygiad diwydiannol masnachol neu adwerthu ei natur sydd dros 500 meter sgwar a datblygiadau o adeilad neu adeiladau sydd yn fwy na 1000 meter sgwar neu fwy. Ystyrir fod yr addasiad yn cyfarch y rhain mewn un pwynt perthnasol gan osod trothwy o 1000 meter sgwar bu'r rhain yn adeiladau masnachol, adwerthu neu unrhyw ddatblygiad o fath arall. Mae hyn yn adlewyrchu y diffiniad statudol o Ddatblygiad Mawr.

4.5 Rhif 10 - mae hwn wedi ei gynnwys er mwyn cyfarch datblygiad tir sydd yn fwy na 0.5 hectar. Ystyrir fod y pwynt yma yn cyfarch nifer o geisiadau carafanau o sylwedd (rhif 11), ac unrhyw ddatblygiad arall all fod o sylwedd.

4.6 Mae rhif 11 a 12 wedi eu dileu ar y sail fod un ai un o'r penawdau eraill bellach yn eu cyfarch (Rhif 10), neu bod disgresiwn yr Aelod lleol galluogi galw'r mater i Bwyllgor os yw'n ystyried ei fod yn fater sydd o bwys cynllunio lleol.

4.7 Dylid nodi fod rhif 8 (datblygiadau o 5 neu fwy o dai) wedi ei gadw o fewn y cynllun.

ARGYMHELLIAD:

Mabwysiadu'r addasiadau i'r Cynllun Dirprwyo Cynllunio Adran 13 Atodiad 3 Rhan 11 Pennaeth Rheoleiddio yn unol â'r hyn a nodir yn Atodiad 1 o'r adroddiad.

Atodiad 1

Cynllun Dirprwyo Cynllunio Gwynedd

1. Ceisiadau cynllunio pan fydd y Cynghorydd y mae'r datblygiad arfaethedig yn ei ward neu unrhyw ddau aelod arall yn cyflwyno cais ysgrifenedig i'r Rheolwyr Cynllunio o fewn yr amserlen a sefydlwyd fel bod y mater yn cael ei gyfeirio i'w bennu gan y Pwyllgor Cynllunio. Dylai'r cais ysgrifenedig gynnwys rhesymau cynllunio clir ar gyfer gofyn i gais gael ei gyfeirio at Bwyllgor. Dylid anfon llythyr hysbysu i bob aelod lleol. Y cyfnod penodedig ar gyfer hysbysu fydd 16 diwrnod calendr o ddyddiad y llythyr hysbysu. Gall aelod lleol drafod cais gyda swyddogion cyn cyfeirio cais i Bwyllgor.

2. Ceisiadau cynllunio a/neu gwrthwynebiadau/cefnogaeth i gais cynllunio a gyflwynir gan Aelodau Etholedig neu staff cyfredol y Gwasanaeth Cynllunio.

3. Ceisiadau cynllunio a/neu gwrthwynebiadau/cefnogaeth i gais cynllunio a gyflwynir gan berthynas agos i Aelod Etholedig neu staff cyfredol y Gwasanaeth Cynllunio. Diffinir "perthynas agos" yn y cyd-destyn yma fel mam neu dad, gwr neu wraig, partner, plentyn,brawd neu chwaer, nain neu daid, wyr neu wyres.

4. Ceisiadau cynllunio y mae Asesiad Effaith Amgylcheddol ynghlwm wrthynt.

~~5. Cais am gydsyniad i godi llinellau trydan sydd a chynhwysedd o 32KV neu fwy.~~

~~6. Ceisiadau pan fydd tri neu fwy o sylwadau wedi eu derbyn o fewn y cyfnod ymgynghori sydd yn groes i argymhelliad y swyddogion.~~

7. Ceisiadau cynllunio y mae'r Pennaeth Amgylchedd yn ystyried y dylid eu cyfeirio at Bwyllgor.

8. Ceisiadau cynllunio am dai lle mae y nifer o dai sydd yn cael eu darparu yn 5 neu yn fwy

9. Ceisiadau cynllunio am ~~ddatblygiad diwydiannol masnachol neu adwerthu sydd dros 500metr sgwar~~ ddarpariaeth adeilad neu adeiladau ble mae'r gofod llawr sydd i'w greu gan y datblygiad yn 1000 metr sgwar neu fwy; neu

10. Ceisiadau cynllunio am ddatblygiadau ar safle sydd yn 0.5 hectar neu fwy o ran maint

~~11. Ceisiadau am fwy na 5 carafan.~~

~~12. Ceisiadau cynllunio llawn am fastiau telathrebu a chyfarpar.~~

Diffinir 'ceisiadau cynllunio' fel: cais llawn, cais deiliaid ty, cais amlinellol, cais materion a gadwyd yn ol, cais adeilad rhestredig, cais Ardal Cadwraeth, cais i arddangos hysbysebion, cais mwynau a gwastraff, cais i ddiddymu neu amrywio amod(au), cais i ddiddymu neu amrywio Rhwymedigaeth Cynllunio, cais diwygiad ansylweddol.

Atodiad 2

PWYLLGOR	Pwyllgor Craffu Cymunedau
DYDDIAD	
TEITL	Gweithredu'r argymhelliad i addasu'r Cynllun Dirprwyo Cynllunio yn sgil yr Ymchwiliad Craffu yn y maes Cynllunio.
AELOD CABINET	Y Cynghorydd Dafydd Meurig
PWRPAS	Cyflwyno'r Cynllun Dirprwyo Cynllunio (Drafft) newydd i gynnwys yr addasiadau a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Craffu cyn ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn.

1. **Cefndir:**

1.1 Mae'n fwriad gofyn i'r Cyngor Llawn gefnogi argymhelliad y Pwyllgor Craffu i ddiwygio'r Cynllun Dirprwyo Cynllunio. Bu i Ymchwiliad Craffu gael ei gynnal ar y maes cynllunio yn ystod 2016-17. Un o'r meysydd oedd yn rhan o'r ymchwiliad hwn oedd y Cynllun Dirprwyo Cynllunio, sef y Cynllun sydd yn nodi pa geisiadau sydd yn cael eu dirprwyo i swyddogion perthnasol i'w penderfynu a pha geisiadau sydd angen eu hadrodd i'r Pwyllgor Cynllunio i'w penderfynu.

1.2 Yn mis Mawrth 2017, ac yn sgil gwaith a chanfyddiadau'r Ymchwiliad Craffu, cafwyd argymhelliad gan y Pwyllgor Craffu i'r Aelod Cabinet y dylid addasu'r trothwyon yn y Cynllun Dirprwyo. Bydd addasu'r Cynllun Dirprwyo Cynllunio angen cymeradwyaeth y Cyngor Llawn ar argymhelliad y Swyddog Monitro gan ei fod yn fater cyfansoddiadol. Fel rhan o'r broses yma ceisir cefnogaeth y Pwyllgor Craffu i ddiwygio'r Cynllun Dirprwyo Cynllunio yn unol â'u hargymhellion gwreiddiol er mwyn sicrhau'r buddion a drafodwyd eisoes ac a amlinellir isod. Teimlir ei bod yn bwysig fod y Pwyllgor Craffu'n gweld allbwn gwaith yr ymchwiliad, cyn ei adrodd i'r Cyngor Llawn, gyda'r newidiadadau a gymeradwywyd gan y Pwyllgor eisoes, wedi ei hymgorffori mewn Cynllun Dirprwyo diwygiedig.

2. **Gwaith y Pwyllgor Craffu**

2.1 Un o'r meysydd gwaith roedd y Pwyllgor Craffu yn dymuno edrych arno oedd y rhan o'r Cynllun Dirprwyo sydd yn berthnasol i geisiadau cynllunio. Mae'n debyg fod hyn yn deillio o bryderon sydd yn cael eu codi yn gyson gan aelodau, Cadeirydd a Chyn-Gadeirydd y Pwyllgor Cynllunio am hyd yr rhaglenni, hyd y Pwyllgorau, y nifer a mathau o eitemau sydd yn dod gerbron y Pwyllgor Cynllunio a pam fod rhai eitemau angen dod gerbron y Pwyllgor o gwbl. Mae pryder cyffredinol wedi ei fynegi nad yw'r drefn bresennol yn gwneud y defnydd gorau o amser y Pwyllgor a sicrhau eu bod yn delio gydag a chanolbwyntio ar geisiadau sydd o wir ddiddordeb iddynt heb orfod delio gyda materion sydd gyda dim mwy na diddordeb lleol iddynt.

2.2 Yn benodol i'r pwnc yma bu i'r ymchwiliad craffu ystyried:

1. Beth yw blaenoriaethu'r Pwyllgor Cynllunio o safbwynt y ceisiadau sydd yn dod gerbron a'r amser a'r arbenigedd sydd ar gael?

2. Ydy'r trefniadau presennol yn galluogi'r Pwyllgor Cynllunio i ddelio gydag a chanolbwyntio ar geisiadau sydd o wir ddiddordeb iddynt heb orfod delio gyda materion sydd gyda dim mwy na diddordeb lleol iddynt?

3. Os oes angen newid cynnwys/trothwyon y Cynllun Dirprwyo, sut gellir gwneud hynny?

4. Beth fyddai'r budd i'r Pwyllgor Cynllunio…ac fyddai budd ehangach na budd i waith y Pwyllgor Cynllunio ei hun?

2.3 Er mwyn gwneud hyn fe ddarparwyd gwybodaeth i'r Ymchwiliad Craffu ei ystyried oedd yn ymwneud gyda:

3. **Trefniadau presennol y Pwyllgor Cynllunio**

3.1 Mae'r Pwyllgor Cynllunio yn cwrdd bob 3 wythnos ac ar gyfartaledd mae oddeutu 10 cais ar bob rhaglen ac yn ddiweddar roedd 16 cais ar yr agenda oedd yn golygu dechrau'r Pwyllgor yn y bore yn hytrach nac am 1yp. O ystyried y gwaith sydd yn gysylltiedig gyda pharatoi eitemau Pwyllgor, yn ogystal â'r pwysau ar Aelodau a nifer uchel o swyddogion i baratoi o flaen llaw (a hyd cyfarfodydd) mae'n amlwg nad yw cael mwy na 10 eitem ar bob rhaglen yn ddelfrydol, yn enwedig os oes ceisiadau mawr ac/neu gynhennus. Mae'r meddylfryd hyn wedi ei gefnogi gan Gadeirydd a Chyn-Gadeirydd y Pwyllgor a'r Dirprwyo Swyddog Monitro ac yn gyffredinol fe gredir mai'r nifer delfrydol ac eitemau ar yr agenda yw 8.

3.2 Oherwydd gofynion y Cynllun Dirprwyo presennol mae pob agenda draft yn dechrau gyda nifer uchel iawn o geisiadau arno (rhwng 20-25) gyda'r angen wedyn i flaenoriaethu pa geisiadau fydd ar yr agenda terfynol. Rhaid blaenoriaethu ar sail nifer o faterion a risgiau megis: gallu penderfynu o fewn cyfnod statudol er mwyn cwrdd targedau cenedlaethol; penderfynu o fewn cyfnod statudol oherwydd gall yr ymgeisydd ofyn am ad-dalu'r ffi cynllunio os na wneir hyn; risg o apêl am ddiffyg penderfyniad o fewn yr amserlen; oblygiadau economaidd/grantiau (er nad yw'n fater cynllunio, mae'n bwysig i'r datblygwr ac i gyflawni datblygiad); pwysau gwaith ar yr holl swyddogion sydd yn ymwneud gyda'r broses ac Aelodau'r Pwyllgor. O bryd i'w gilydd mae angen wedi codi am Bwyllgor ychwanegol er mwyn dal fyny neu fel a welwyd yn Rhagfyr 2017 cynhaliwyd Pwyllgor drwy'r dydd.

3.3 Yn ogystal mae'r gwaith sydd yn gysylltiedig gyda pharatoi adroddiadau Pwyllgor wedi cynyddu yn sylweddol yn y blynyddoedd diwethaf a hynny oherwydd yr angen am adroddiadau manylach er mwyn lleihau risg i'r Cyngor, cwrdd a'r gofynion polisi lleol a chenedlaethol ac i sicrhau fod yr holl wybodaeth berthnasol gan yr Aelodau wrth iddynt wneud eu penderfyniad. Cydnabyddir fod hefyd angen adroddiad mewn perthynas a materion dirprwyedig ond yn amlwg nid yw'r cyfyngiadau amserlen yn bodoli sy'n golygu fod penderfyniad amserol yn llawer mwy tebygol.

4. **Y Cynllun Dirprwyo Presennol**

4.1 Ar hyn o bryd, ac o safbwynt materion cynllunio yn unig, fe ddirprwyir yr hawl i benderfynu ar unrhyw fater sydd angen penderfyniad o dan y deddfau perthnasol (a nodir yn y 'Cynllun Dirprwyo i Bwyllgorau') i'r Pennaeth Rheoleiddio (sydd erbyn hyn wedi ei newid i Bennaeth Amgylchedd), ac eithrio'r isod fydd yn gyfrifoldeb i'r Pwyllgor Cynllunio (atodir copi llawn o'r Cynllun Dirprwyo Cynllunio presennol fel Atodiad 1):

- *Ceisiadau pan fydd y Cynghorydd y mae'r datblygiad arfaethedig yn ei ward neu unrhyw ddau aelod arall yn cyflwyno cais ysgrifenedig i'r Rheolwyr Cynllunio o fewn yr amserlen a sefydlwyd fel bod y mater yn cael ei gyfeirio i'w bennu gan y Pwyllgor Cynllunio. Dylai'r cais ysgrifenedig gynnwys rhesymau cynllunio clir ar gyfer gofyn i gais gael ei gyfeirio at Bwyllgor. Dylid anfon llythyr hysbysu i bob aelod lleol. Y cyfnod penodedig ar gyfer hysbysu fydd 16 diwrnod calendr o ddyddiad y llythyr hysbysu. Gall aelod lleol drafod cais gyda swyddogion cyn cyfeirio cais i Bwyllgor.*
- *Ceisiadau a gyflwynir gan Aelodau staff cyfredol y Gwasanaeth Cynllunio.*
- *Ceisiadau y mae Asesiad Effaith Amgylcheddol ynghlwm iddynt.*
- *Cais am gydsyniad i godi llinellau trydan sydd â chynhwysedd 32KV neu fwy.*
- *Ceisiadau pan fydd tri neu fwy o sylwadau wedi eu derbyn o fewn cyfnod ymgynghori sydd yn groes i argymhelliad swyddogion.*
- *Ceisiadau y mae'r Pennaeth Rheoleiddio yn ystyried y dylid eu cyfeirio at Bwyllgor.*
- *Ceisiadau am ddatblygiadau preswyl ar gyfer 5 annedd neu fwy.*
- *Ceisiadau am ddatblygiad diwydiannol, masnachol neu adwerthu sydd dros 500m sgwâr.*
- *Ceisiadau am fwy na 5 carafán.*
- *Ceisiadau cynllunio llawn am fastiau telathrebu a chyfarpar.*

NODYN: fel mater o ymarfer da, bydd y Pennaeth Gwasanaeth yn cyfeirio unrhyw gais gan berthynas agos i aelod o staff cyfredol y Gwasanaeth Cynllunio i'r Pwyllgor ei benderfynu. I'r pwrpas yma diffinnir perthynas agos fel mam neu dad, gwr neu wriag, partner, plenty neu frawd neu chwaer.

4.2 Dylid nodi fod cyfrifoldeb ar pob prif swyddog o dan hawliau cyffredinol Cynllun Dirprwyo Swyddogion o fewn y Cyfansoddiad (Adran 13, Atodiad 3) i ystyried cyn penderfynu ar unrhyw gais dirprwyedig os dylid ei gyfeirio at Bwyllgor i'w benderfynu. Fydd y cyfrifoldeb yma yn parhau yn dilyn unrhyw newid penodol i'r cynllun dirprwyo Cynllunio.

4.3 Darparwyd siart i'r Pwyllgor Craffu oedd yn dangos y rhesymau dros gyflwyno ceisiadau i'r Pwyllgor Cynllunio ac amlygwyd mai'r rheswm mwyaf oedd derbyn 3+ o sylwadau yn groes i argymhelliad swyddog. Gall y gwrthwynebiadau hyn i gyd ddod o'r un cyfeiriad post neu e-bost ac/neu fod yn anhysbys ac o bosibl yn amherthnasol i'r achos neu i gynllunio. Mae hyn hefyd yn golygu fod datblygiadau bach megis estyniadau i dai ac ati'n gorfod cael eu penderfynu gan y Pwyllgor.

4.4 Yn ystod blwyddyn 2015/16 mae'r prif resymau dros gyflwyno ceisiadau i'r Pwyllgor fel a ganlyn:

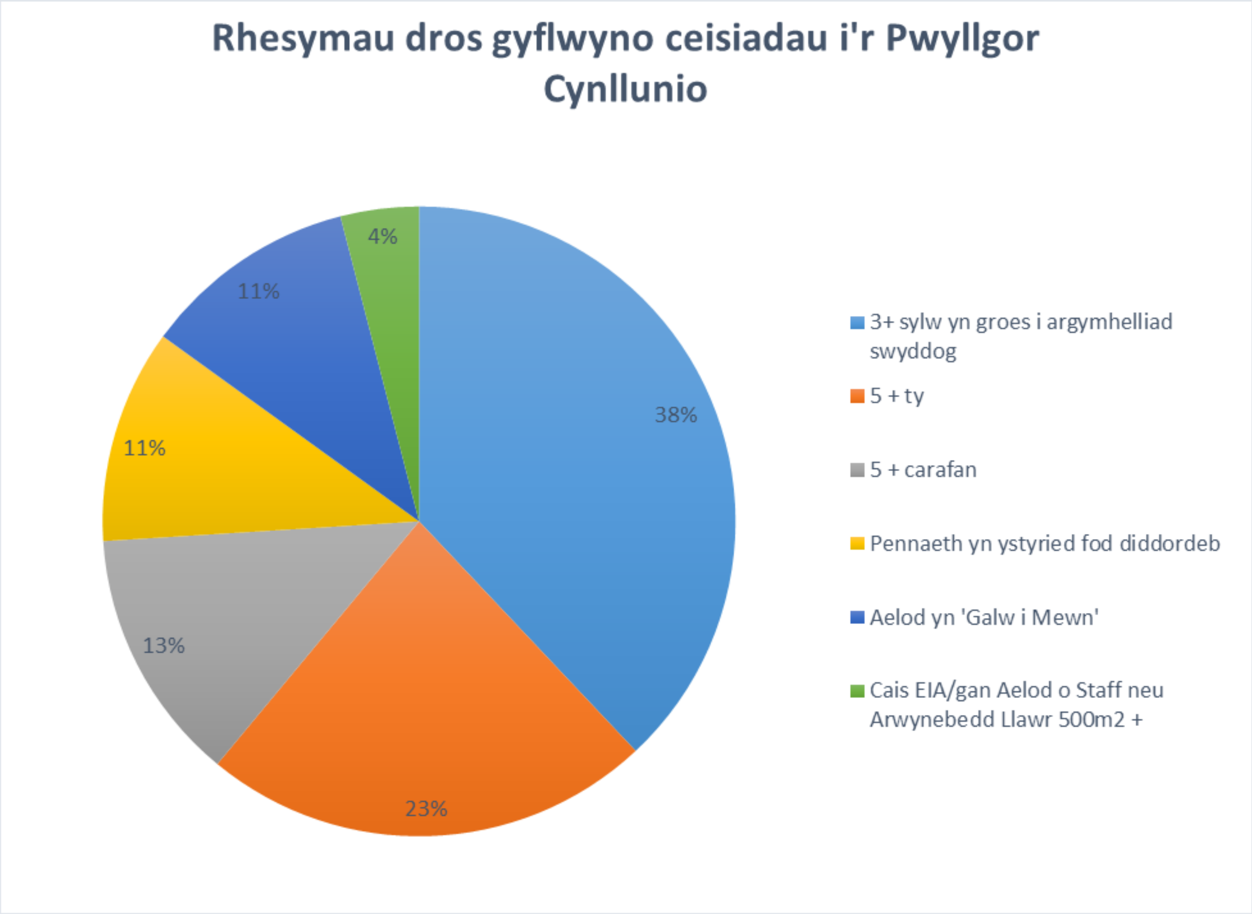

Nodyn: rhaid cofio nad yw’r trothwyon hyn (na’r rhai presennol) yn gweithredu’n unigol – mae’n bosib fod cais sydd gerbron y Pwyllgor ar yr agenda oherwydd e.e. nifer o dai, gwrthwynebiadau a’i fod wedi ei alw i mewn gan yr Aelod Lleol.

5. **Y sefyllfa yn Genedlaethol a threfniadau sampl o Awdurdodau Cynllunio Lleol eraill yng Ngogledd Cymru** -

5.1 Yn ystod 2016/17 a 2015/16 daeth 9% o holl geisiadau cynllunio Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd gerbron y Pwyllgor Cynllunio o’i gymharu gyda cyfartaledd Cymru oedd yn 6%. Mae hyn yn gyfystyr gyda oddeutu 100 o geisiadau’r flwyddyn yn cael eu cyflwyno i’r Pwyllgor dros 15 o gyfarfodydd (gyda nifer o’r ceisiadau yma yn cael eu gohirio a’u hail-gyflwyno).

5.2 Edrychwyd ar drefniadau dirprwyo Awdurdodau Cynllunio Lleol eraill yn y Gogledd a gwelwyd fod meini prawf sydd yn gyffredin ond ddim yn gwbl gyson rhwng bob ACLl megis:

1. Amgylchiadau ble gall Aelod Lleol alw’r cais gerbron y Pwyllgor
2. Amgylchiadau ble mae gan aelod o staff neu Aelod ddiddordeb personol yn y cais
3. Ceisiadau ble mae Asesiad o Effaith Amgylcheddol ynghlwm
4. Ceisiadau ble mae’r Pennaeth yn ystyried y dylid eu cyfeirio at y Pwyllgor Cynllunio am benderfyniad
5. Fod y cais yn disgyn o fewn y diffiniad statudol o gais ‘mawr’ (major)

6. Fod nifer benodol (sy’n amrywio o ACLl i ACLl) o wrthwynebiadau ysgrifenedig wedi eu derbyn
7. Fod y cais wedi ei gyflwyno gan y Cyngor neu ar dir y Cyngor

5.3 Nid yw’r mwyafrif o’r ACLl a edrychwyd arnynt yn nodi maint/math o ddatblygiad neu nifer o unedau fel trothwy fel mae ACLL Gwynedd yn ei wneud ond yn hytrach yn defnyddio'r diffiniad statudol o geisiadau ‘mawr’. Mae trothwyon Cyngor Gwynedd yn is na hyn ac yn rhagnodol iawn o safbwynt niferoedd sylwadau, nifer o dai a charafanau ac mae’n debygol fod ei gynnwys wedi dyddio ac yn gyffredinol yn adlewyrchu'r amgylchiadau/diddordeb oedd yn bodoli ar adeg ei lunio. Erbyn hyn mae natur y ceisiadau sydd yn cael eu cyflwyno i’r ACLl wedi newid cryn dipyn o safbwynt math, maint a nifer.

5.4 Wrth ystyried hyn amlygwyd fod modd cynnig newidiadau syml i’r trothwyon dirprwyo fyddai unai yn lleihau'r nifer ar bob agenda a’r holl waith cysylltiedig ac/neu yn sicrhau fod y ceisiadau sydd angen blaenoriaeth a sylw’r Pwyllgor ar yr agenda heb orfod oedi yn ddiangen gan leihau risgiau a sicrhau lefelau perfformiad. Byddai hefyd yn fodd i geisio lleihau’r nifer a gyflwynir i’r Pwyllgor er mwyn adlewyrchu y cyfartaledd Cenedlaethol ac hwyluso penderfyniadau cyflymach.

6. **Trafodaeth y Pwyllgor Craffu:**

6.1 Ar sail y canran uchel o geisiadau sydd yn cael eu cyflwyno i’r Pwyllgor Cynllunio a’r effaith cysylltiedig o wneud hyn (fel a nodir uchod), cefnogwyd yr angen i sicrhau fod y Pwyllgor Cynllunio yn canolbwyntio ar ddelio gyda materion sydd o wir ddiddordeb iddynt yn unig ac y byddai hyn hefyd yn sicrhau’r defnydd gorau o’r amser a’r arbenigedd sydd ar gael gan hefyd osgoi’r risgiau posibl a amlinellir uchod.

6.2 Er mwyn gwneud hyn, cefnogwyd y bwriad i newid y Cynllun Dirprwyo Cynllunio a’i selio ar drothwyon/diffiniad o geisiadau ‘mawr’ gyda addasiadau lleol o safbwynt nifer tai (5 yn lle 10) ac hefyd datblygiad ar safle o faint penodol (0.5 hectar yn lle 1 hectar). O safbwynt ceisiadau mwynau a gwastraff ni ystyrir fod angen nodi rhain yn unigol gan y bydd y trothwyon eraill a awgrymir yn golygu y bydd y ceisiadau mawr neu sydd o ddiddordeb yn dod gerbron y Pwyllgor beth bynnag.

6.3 Roedd y Pwyllgor Craffu yn gefnogol i beidio cael trothwy ar gyfer nifer o ohebiaeth oedd ei angen yn groes i argymhelliad y swyddog er mwyn cyflwyno cais i Bwyllgor, gan fod hyn wedi ei ddangos i fod yn cyfrannu yn sylweddol tuag at geisiadau oedd mynd gerbron y Pwyllgor, oedd heb fwy na diddordeb lleol iddynt. Cydnabuwyd a chefnogwyd fod hawl yr Aelod Lleol neu dau aelod arall i alw cais i Bwyllgor o dan amgylchiadau penodol yn parhau fel y sefyllfa bresennol ac ystyriwyd fod hyn yn dderbyniol. Yn ogystal, derbyniwyd y byddai’r holl ohebiaeth a dderbynnir ar gais ac sydd yn berthnasol i gynllunio yn parhau i gael sylw teilwng a phriodol fel rhan o’r asesiad dirprwyedig.

7. **Canfyddiadau’r Ymchwiliad Craffu -**

7.1 Yn seiliedig ar y dystiolaeth a’r wybodaeth a gyflwynwyd i’r Pwyllgor Craffu gwnaethpwyd y canfyddiad fod ‘*trothwyon Cynllun Dirprwyo Cynllunio Gwynedd i weld yn isel o’i gymharu gyda sefydliadau eraill ac fe amlygir hynny drwy nifer y ceisiadau sy’n cael eu cyfeirio at y Pwyllgor Cynllunio.*’ Tystiolaethwyd hyn gan berfformiad cymharol Cymru 2015-16 (sydd hefyd yn wir ar gyfer 2016-17). Ar y sail yma

argymhellodd y Pwyllgor Craffu fod trothwyon y Cynllun Dirprwyo Cynllunio fel oedd wedi ei drafod a'i gefnogi gan y Pwyllgor Craffu. Mae drafft o'r Cynllun Dirprwyo arfaethedig cyflawn wedi ei gynnwys fel Atodiad 2 ac mae hwn yn cyfeirio at yr hawliau i alw i mewn, cyfeirio ceisiadau gan staff ac aelodau, ymarfer da ac ati.

7.2 Rhagwelir y byddai buddion amlwg ac eang o weithredu'r newidiadau drwy:

- Llai o geisiadau ar yr rhaglen a pheidio gorfod blaenoriaethu cymaint
- Penderfyniadau mwy amserol yn debygol o:
  - Wella profiad y cwsmer
  - Lleihau'r risgiau i'r Cyngor (apel ac ad-dalu ffioedd)
- Llai o bwysau gwaith ar Aelodau'r Pwyllgor Cynllunio a chyfarfodydd byrrach
- Pwyllgor Cynllunio yn gallu delio a chanolbwyntio ar geisiadau sydd o wir ddiddordeb iddynt
- Llai o bwysau ar yr Uned Gyfieithu, Uned Gefnogol, Swyddogion Cynllunio a'r holl swyddogion eraill sydd yn cefnogi'r broses
- Alluogi'r Gwasanaeth Cynllunio i gynnal a gwella perfformiad
- Ryddhau amser Swyddogion Cynllunio i ganolbwyntio ar geisiadau cynllunio eraill (sef 91% o'r holl geisiadau) er gwella profiad holl gwsmeriaid y Gwasanaeth Cynllunio

8. **Amserlen Berthnasol:**

8.1 Cyflwyno'r newid i'r Cyngor Llawn am eu cefnogaeth ar argymhelliad y Swyddog Monitro yn y cyfarfod blynyddol 3 Mai 2018.

8.2 Gweithredu'r newid yn fuan wedi hynny a chyn Medi 2018 gan fanteisio ar gyfnod yr Haf i godi ymwybyddiaeth a rhoi'r trefniadau priodol yn eu lle.

9. **Casgliadau**

9.1 Gofynnir i'r Pwyllgor Craffu gadarnhau ac chefnogi'r Drafft Llawn o'r Cynllun Dirprwyo Cynllunio arfaethedig yn Atodiad 2, sydd yn cynnwys yr addasiadau sydd eisoes wedi derbyn cymeradwyaeth, cyn bod y cynllun yn cael ei adrodd i'r Cyngor Llawr ar argymhelliad y Swyddog Monitro.

10. **Atodiadau:**

Atodiad 1 – Cynllun Dirprwyo Cynllunio presennol

Atodiad 2 – Drafft Llawn o'r Cynllun Dirprwyo Cynllunio arfaethedig